

Záverečná karta projektu

Názov projektu Evidenčné číslo projektu **APVV-17-0012**

Literatúra a jej filmová podoba v stredoeurópskom kontexte

Zodpovedný riešiteľ **prof. PhDr. Tibor Žilka, DrSc.**

Príjemca **Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre - Fakulta stredoeurópskych štúdií**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr, Fakulta stredoeurópskych štúdií Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

Pri riešení projektu nespupracovalo oficiálne žiadne zahraničné pracovisko.

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

Výsledkami projektu neboli patenty, vynálezy ani úžitkové vzory.

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

Zborník z medzinárodnej konferencie:

TIMKO, Štefan (ed.), 2020. Literatúra a jej filmová podoba v stredoeurópskom kontexte: zborník štúdií z medzinárodnej vedeckej konferencie, konanej 15. októbra 2019 na FSS UKF v Nitre; editor Štefan Timko. Nitra: UKF, 2020. 198 s. ISBN 978-80-558-1570-1.

Štúdie najvýraznejšie zhrňujúce výsledky výskumu:

MIKULÁŠEK, Alexej, 2020. Filmové adaptácie Kafkovy Proměny: poznámky ke studiu adaptačných stratégií; recenzent: Miloš Zelenka, Milan Pokorný, 2020.

In: Štefan TIMKO (ed.): Literatúra a jej filmová podoba v stredoeurópskom kontexte: zborník štúdií z medzinárodnej vedeckej konferencie, konanej 15. októbra 2019 na FSS UKF v Nitre. Nitra: UKF, 2020. ISBN 978-80-558-1570-1, s. 157 – 173.

TIMKO, Štefan, 2019. Literature and its film adaptation in the Central European context = Literatúra a jej filmová podoba v stredoeurópskom kontexte. In: World Literature Studies. ISSN 1337-9275, roč. 11, č. 3 (2019), s. 2 – 4.

TIMKO, Štefan, 2020. Úvod. In: Štefan Timko (ed.): Literatúra a jej filmová podoba v stredoeurópskom kontexte. Nitra: UKF, 2020. ISBN 978-80-558-1570-1, s. 7 – 8.

ŽILKA, Tibor, 2020. Filmová adaptácia literárneho diela; recenzent: Miloš Zelenka, Milan Pokorný, 2020. In: Štefan Timko (ed.): Literatúra a jej filmová podoba v stredoeurópskom kontexte: zborník štúdií z medzinárodnej vedeckej konferencie, konanej 15. októbra 2019 na FSS UKF v Nitre. Nitra: UKF, 2020. ISBN 978-80-558-1570-1, s. 9 – 24.

ŽILKA, Tibor, 2020. Filmové prvky v životopisnom románe. In: Bohemica Olomucensia, č. 2020/1 – Supplementa. (ISSN 0231-634X). Štúdia je schválená na publikovanie, číslo by

malo vyjsť začiatkom roka 2021.

Uplatnenie výsledkov projektu

Dva dominantné publikačné výstupy vytvorené v rámci projektu APVV (Literatúra a jej filmová podoba v stredoeurópskom kontexte (2020) a v tematické číslo karentovaného periodika World Literature Studies 3/2019) budú prínosom vo vyučovacom procese. Už v súčasnosti sú štúdie z týchto publikácií využívané v Ústave stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF pri výučbe predmetov Stredoeurópska kinematografia I, Semiotika umenia a Úvod do intertextuality. Ambíciou riešiteľského kolektívu je využívať ich aj pri výučbe iných predmetov a zároveň publikácie ponúkať aj pedagógom iných vysokých škôl a univerzít v stredoeurópskom regióne. Výstupy z projektu majú potenciál byť aplikované pri štúdiu mnohých humanitných a spoločenských predmetov, najmä v rámci predmetov mediálna kultúra, stredoeurópska kinematografia, literatúra strednej Európy, kulturológia a estetika. Témy výskumu filmových adaptácií sa v období riešenia projektu podarilo implementovať aj do navrhovaných tém diplomových prác (v počte 5) a aj do prác dizertačných (v počte 3) vypracovávaných na pôde Ústavu stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF v Nitre.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Trojročný projekt APVV 17-0012 Literatúra a jej filmová podoba v stredoeurópskom kontexte naplnil zámer iniciovať mimoriadne komplexný výskum vzťahu literatúry a filmu v našom prostredí. Pri mapovaní ústredných tém stredoeurópskej kinematografie a literatúry bol popri interpretácii diel s vojnovou tematikou výrazný priestor venovaný aj dielam zaoberajúcich sa totalitným režimom a vzťahom jedinca a mocenských štruktúr. Reflexia literárnych a filmových diel tematizujúcich mechanizmy moci, procesy manipulácie v rámci totalitných kultúr i obmedzovanie ľudských práv je v našom prostredí stále málo zmapovaná a nanajvýš aktuálna. Tento diskurz má potenciál rozvíjať poznanie o histórii stredoeurópskeho regiónu a napomáhať lepšiemu uchopeniu našej kultúrnej identity. Zároveň má uchopenie tejto témy potenciál podporovať senzitivnosť voči nedemokratickým praktikám v súčasnej spoločnosti. Okrem štúdií publikovaných v konferenčnom zborníku Literatúra a jej filmová podoba v stredoeurópskom kontexte (2020) a v tematickom čísle karentovaného periodika World Literature Studies (3/2019), členovia riešiteľského kolektívu publikovali výsledky svojho výskumu aj v iných odborných periodikách na mnohých konferenciách doma i v zahraničí (napr. v Českej republike, Španielsku a Taliansku). Na týchto odborných podujatiach riešitelia projektu APVV nielen propagovali tento výskumný projekt, ale tiež nadviazali cenné kontakty s domácimi i zahraničnými odborníkmi na problematiku filmových adaptácií. Film patrí stále medzi najpopulárnejšie druhy umenia a má schopnosť približovať aj literárnu kultúru širokému spektru divákov. Predovšetkým pre mladú generáciu uprednostňujúcu vizuálne médiá a komunikáciu na báze internetu môžu byť filmové adaptácie vstupnou bránou k recepcii literárnych diel a môžu napomáhať k literárnej i kultúrnej gramotnosti. Vďaka projektu APVV bolo zorganizovaných viacero prednášok známej slovenskej režisérky a scenáristky Mariany Čengel Solčanskej, ktoré boli určené nielen pre vysokoškolských študentov, ale aj pre širšiu verejnosť. Tieto podujatia sa venovali tvorbe filmovej adaptácie z pohľadu realizátorov a umožnili prepojiť prevažne teoretický výskum s realizačnou praxou.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

Three-year project APVV 17-0012 Literature and its film form in the Central European context satisfied the intention to initiate a remarkably comprehensive research of the relationship between literature and film in our environment. When mapping the fundamental themes of Central European cinematography and literature, in addition to the interpretation of works on war themes, a significant attention was also devoted to works dealing with the totalitarian regime and the relationship between the individual and power structures. The reflection of literary and film works thematizing the mechanisms of power, the processes of manipulation within totalitarian cultures and the restriction of human rights has not been mapped enough yet therefore it remains highly topical. This discourse has the potential to develop knowledge of the history of the Central European region and helps a better grasp our cultural identity. At the same time, awareness on this topic has the potential to accept

sensitivity to undemocratic practices in contemporary society.

In addition to studies published in the conference proceedings *Literature and its Film Form in the Central European Context* (2020) and in the thematic issue of the peer-reviewed periodical *World Literature Studies* (3/2019), members of the research team published their research in other professional journals at many domestic conferences and abroad (e.g. in the Czech Republic, Spain and Italy). At these scientific events, the researchers of the APVV project not only promoted this research project, but also established valuable contacts with domestic and foreign experts on the issue of film adaptations.

The film is still one of the most popular types of art and has the ability to bring literary culture closer to a wide range of audiences. Especially for the young generation who prefer visual media and internet-based communication, film adaptations can be a gateway to the reception of literary works and can contribute to literary and cultural literacy. Thanks to the APVV project, several lectures were organized by the well-known Slovak director and screenwriter Mariana Čengel Solčanská, which were intended not only for university students but also for the general public. These events were devoted to the creation of a film adaptation from the perspective of the its creators and made it possible to connect mainly theoretical research with implementation practice.